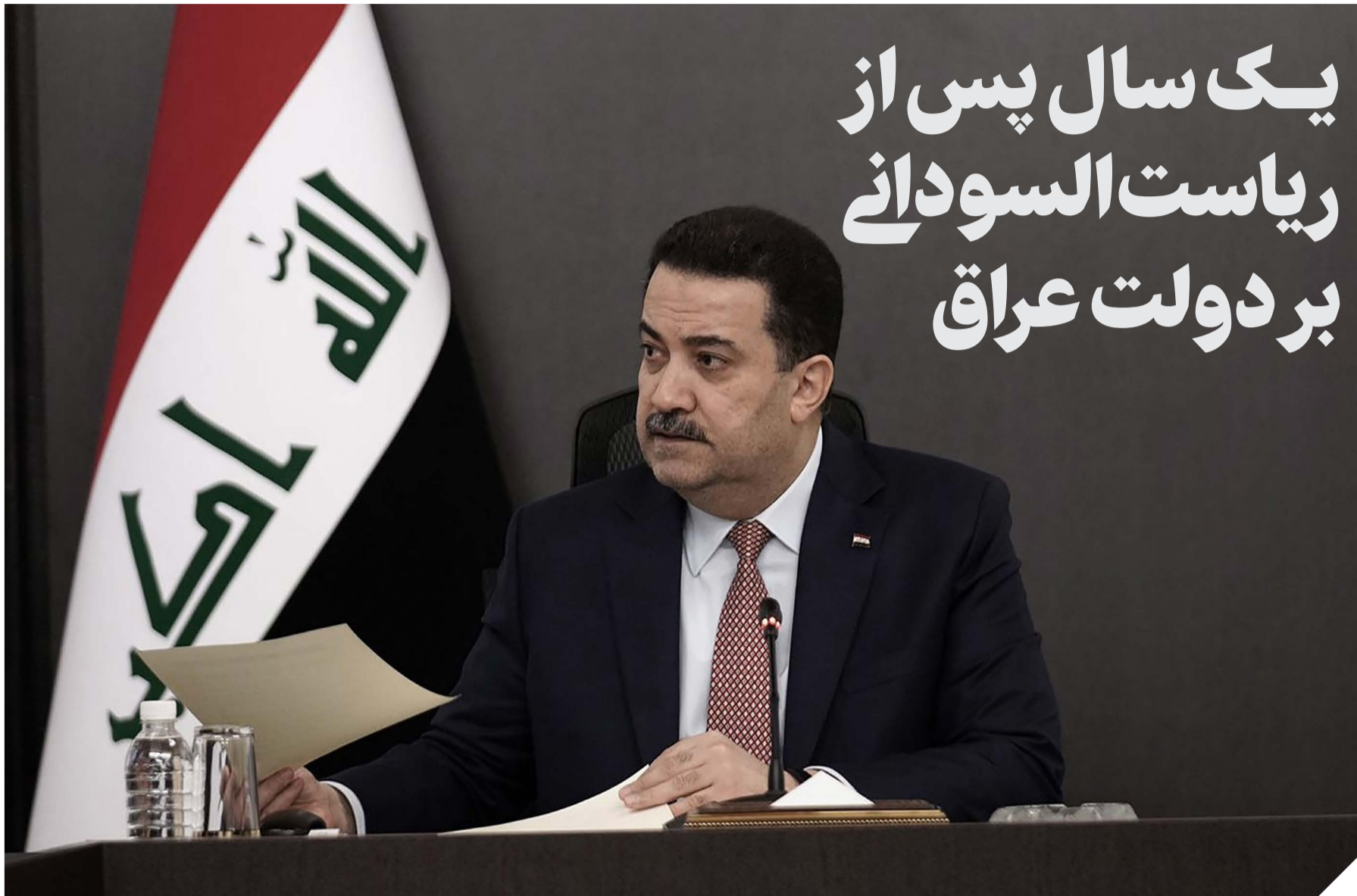

یک سال پس از ریاست‌السودانی بر دولت عراق

◆ نخست‌وزیر عراق کیست؟ پیشینه و سوابق

مهندس محمد شیاع صبار السودانی متولد ۱۹۷۰ است. پدر و پنج عضو خانواده‌اش به اتهام عضویت در حزب الدعوة در سال ۱۹۸۰ اعدام شدند. السودانی در سال ۲۰۲۱ سمت نخست‌وزیری جمهوری عراق را بر عهده گرفت. محمد شیاع السودانی سیاستمدار جوان و برخاسته از خانواده‌ای است که به مخالفت با رژیم بعثی صدام شناخته می‌شود. او پس از اعدام پدرش سرپرستی خانواده را بر عهده گرفت. وی پس از سقوط رژیم صدام حسین

السودانی به «چارچوب هماهنگی» ملحق شد؛ چراکه وی نگران انسجام و وحدت تشکیلات اجتماعی بزرگتری بود که با ائتلاف سیاسی رقیب و پیوستن دشمنان نیروهای الحشدالشعبی، و مقاومت و جمهوری اسلامی به آن، در معرض تهدید قرار گرفته بود.

در تاریخ ۲۵ ژوئیه ۲۰۲۲، پس از ماه‌ها رکود سیاسی در عراق، «چارچوب هماهنگی» به اتفاق آرا به انتخاب آقای السودانی به عنوان نامزد بزرگترین فراکسیون پارلمانی در پارلمان عراق برای تشکیل دولت رأی داد.

با وجود توطئه‌ها و فشارهای داخلی و خارجی که به دنبال جلوگیری از تشکیل دولت بود، آقای السودانی در سریع‌ترین زمان

آقای عادل عبدالمهدی، مهارت‌های نظارتی گسترده‌ای به دست آورد. این کمیته گزارش‌های مستدلی ارائه می‌کرد و وظایف نظارتی خود را بر نهادهای دولتی به بهترین شکل ممکن انجام می‌داد.

آقای السودانی همچنین نقش نظارتی مهمی در مقابله با فساد و سوء مدیریت در دوره دولت مصطفی الکاظمی ایفا کرد که او را به برجسته‌ترین نماینده آن دوره‌ی پارلمان تبدیل کرد.

در سال ۲۰۱۹ السودانی پس از اعلام خروج از حزب «دولت قانون»، اقدام به تشکیل یک حزب سیاسی به نام «تیار الفراتین» کرد و با آن حزب در انتخابات ۲۰۲۱ شرکت و سه کرسی از جمله کرسی خود را به عنوان کاندیدای پایتخت بغداد به دست آورد.

وارد کار سیاسی شد و به سرعت توانایی‌های خود را در تمامی سمت‌ها، از سمت فرمانداری شهر العمارة، مرکز استان میسان، و تصدی چندین پست وزارتی تا عضویت در شورای نمایندگان عراق برای سه دوره به اثبات رساند.

آقای السودانی مسئولیت‌های اجرایی و قانون‌گذاری زیادی را بر عهده گرفته است و همین کسب تجربه‌ی فراوان وی در مواجهه با چالش‌های پیش‌روی نظام سیاسی عراق، به سرعت او را در خط مقدم نسل جوان سیاستمداران پس از سال ۲۰۰۳ قرار داد.

پس از انتخابات ۲۰۱۸، آقای السودانی با تصدی ریاست مهم‌ترین کمیته پارلمانی، یعنی کمیته ارزیابی عملکرد دولت در دوران دولت

۳

روابط اقتصادی نویدبخش

۲

اولویت‌های برنامه دولت

۴

دولت «خدمت‌رسان» دراربعینی متفاوت

۳

السودانی تحریم‌های آمریکا را دور می‌زند

تشکیل دولت، موفق شد کابینه وزیران خود را در ۲۷ / ۱۰ / ۲۰۲۲ به پارلمان عراق معرفی کند. دولت سودانی متشکل از ۱۲ وزیر شیعه که اکثر آنها نامزدهای «چارچوب هماهنگی» و ۶ وزیر از اهل سنت، ۴ وزیرگرد و یک وزیر مسیحی می‌باشد.

♦ اولویت‌های برنامه دولت

با تشکیل دولت جدید عراق در اکتبر ۲۰۲۲، رویکرد وزیران، بر دادن وعده‌های زماندار برای مواجهه با چالش‌های برگزاری انتخابات زودهنگام پارلمان، و پایان دادن به اختلافات میان مرکز و استان‌ها، و تصویب قوانین اختلافی مانند قانون نفت و گاز و عفو عمومی قرار گرفت.

هیات وزیران شیوه‌ی عملکرد دولت را پس از همگرایی میان تمامی نیروهای سیاسی در دو راستا تبیین کرد:

نخست: ارائه خدمات مورد نیاز شهروندان. ارائه خدمات و ایجاد فرصت‌های شغلی و افزایش افراد تحت پوشش مراقبت‌های اجتماعی و سرمایه‌گذاری. دوم: تمرکز بر امور سیاسی: وعده‌ی اصلاح روابط میان مرکز و استان‌ها و وضع قوانین متعددی در زمینه‌ی نفت و گاز، عفو عمومی و برگزاری انتخابات شوراهای استانی

السودانی پنج اولویت را در رأس برنامه دولت خود که «دولت خدمات» نامیده شد، قرار داد که عبارتند از:

با توجه به موقعیت حساس عراق در منطقه و جهان و تاثیر تحولات آن بر این کشور، روابط بین‌المللی و منطقه‌ای برای نخست‌وزیر آقای محمد شیاع السودانی از اهمیت بسزایی برخوردار است.

مبارزه با فساد اداری و مالی پرداختن به پدیده بیکاری و ایجاد فرصت شغلی برای پسران و دختران جوان حمایت از شهروندان فقیر، آسیب‌پذیر و کم درآمد اصلاح بخش‌های اقتصادی و مالی به ویژه بخش‌های کشاورزی، صنعتی و بانکی و حمایت از بخش خصوصی اقدام فوری در جهت بهبود و توسعه خدماتی که زندگی شهروندان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

♦ السـودانی و سیاست خارجی

با توجه به موقعیت حساس عراق در منطقه و جهان و تاثیر تحولات آن بر این کشور، روابط بین‌المللی و منطقه‌ای برای نخست‌وزیر آقای محمد شیاع السودانی از اهمیت بسزایی برخوردار است.

تحکیم روابط با کشورها به ویژه کشورهای همسایه، و کشورهای شورای همکاری خلیج فارس و سایر کشورهای عربی دوست و برادر، بر اساس اصل احترام متقابل و حفظ منافع مشترک

احیای نقش‌رهبری عراق در سازمان‌های عربی، منطقه‌ای و بین‌المللی

التزام به اصل ممنوعیت استفاده از عراق به عنوان کریدور یا پایگاه تجاوز به سایر کشورها بر اساس متن قانون اساسی و درخواست متقابل از سایر

کشورها جهت پایبندی به این اصل و عدم دخالت در امور داخلی عراق و پرهیز از سیاست جانبداری از محورها و قطب‌های منطقه‌ای و پیروی از سیاست دوستی و همکاری

حمایت دولت از هویت و حیثیت عراقی‌ها در داخل و خارج از عراق به عنوان اصلی‌ترین مسئولیت و وظیفه دولت و تلاش برای تبدیل سفارتخانه‌های عراق در خارج از کشور به خانه واقعی عراقی‌ها

افزایش مناسبات دیپلماتیک با سایر کشورها برای تسهیل در اعطای ویزا به عراقی‌ها و اعتبار و احترام یافتن گذرنامه عراقی در کشورهای جهان

♦ ایران و عراق و دغدغه‌های امنیتی

با پیگیری مستقیم و شخصی، نخست‌وزیر، محمد شیاع السودانی، دستور تسریع و تکمیل توافقنامه امنیتی بین عراق و ایران مبنی بر اخراج گروه‌های مسلح مخالف ایران، مستقر در اقلیم کردستان از مرزهای دو کشور صادر شد.

در ۱۹ مارس، بغداد، پایتخت عراق، میزبان مراسم امضای توافقنامه امنیتی برای هماهنگی در مورد حفاظت از مرزهای مشترک بین دو کشور بود. این مراسم با حضور محمد شیاع السودانی، نخست‌وزیر برگزار شد. از طرف عراق آقای قاسم الاعرجی، مشاور امنیت ملی و از طرف ایران آقای علی شمخانی، مشاور سابق شورای امنیت ملی قرارداد را امضا کردند.

جمهوری اسلامی ایران طی سال‌های گذشته از فعالیت‌های نظامی گروه‌های مخالف کرد ایرانی از اقلیم کردستان شکایت داشته است. با وجود دیدارهای متقابل بین دو کشور، دولت‌های قبلی عراق در جلوگیری از تهدیدات امنیتی که از خاک عراق متوجه جمهوری اسلامی ایران می‌گردد، موفق نبودند، اما با روی کار آمدن دولت آقای محمد شیاع السودانی، قرارداد امنیتی که تهران بارها خواستار آن شده بود، بین دو طرف، ظرف چند ماه منعقد گردید.

روابط اقتصادی نویدبخش

روابط اقتصادی با جمهوری اسلامی با توجه به نیازهای داخلی عراق و تنوع اقتصاد ایران برای دولت آقای سودانی از اهمیت بالایی برخوردار است. ایران پس از چین و امارات رتبه چهارم را در بازار عراق به خود اختصاص داده است.

سال ۲۰۱۸ صادرات ایران به عراق با کسب ۱۶/۷ درصد از بازار عراق، به اوج خود رسید. اما در سال ۲۰۲۱ به دلیل تحریم‌های ظالمانه‌ی اعمال شده علیه جمهوری اسلامی و متعاقب آن همه‌گیری کرونا، تراز مبادلات تجاری دو کشور دچار نوسان شد و شاخص مبادلات به ۱۴/۶ درصد کاهش یافت و به ۸/۹ میلیارد دلار رسید.

با روی کار آمدن دولت آقای سودانی، شاخص مبادلات تجاری ایران و عراق بهبود یافت. عراق طی پنج ماهه نخست سال جاری شمسی که از ۲۳ مارس ۲۰۲۳ آغاز می‌شود، ۱۸/۳ درصد از صادرات ایران را به خود اختصاص داده است که این رقم تنها به ۳/۵ میلیارد دلار می‌رسد.

بدهی‌های ایران و تحریم‌های آمریکا

بخش انرژی مقام اول را در حجم مبادلات تجاری بین تهران و عراق دارد که سالانه بین ۷ تا ۸ میلیارد دلار گاز و برق از ایران وارد می‌کند. بر اساس گزارش مؤسسه بین‌المللی انرژی که در ژوئیه گذشته منتشر شد، جمهوری اسلامی ایران در

سال ۲۰۲۲، ده میلیارد متر مکعب گاز طبیعی صادر کرده است، اما این نرخ با ۹ درصد افزایش به ۱۹ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۲۳ رسید که معادل ۲/۵ درصد تجارت گاز طبیعی جهان از طریق خطوط لوله است.

نیاز سالانه عراق به برق به ۳۷ هزار مگاوات می‌رسد، در حالی که در حال حاضر حدود ۲۶ هزار مگاوات برق تولید می‌کند. واردات برق و گاز از ایران تا ۴۰ درصد از نیاز انرژی عراق را تامین می‌کند، به ویژه در تابستان که دمای هوا به ۵۰ درجه سانتی‌گراد می‌رسد.

عراق طی چهار سال گذشته حدود ۱۲ میلیارد دلار بدهی معوقه واردات گاز و برق به جمهوری اسلامی داشت. در دوره دو ساله نخست‌وزیری مصطفی الکاظمی و با توجه به مجوز آمریکایی به دولت وی برای نادیده‌گرفتن تحریم‌های آمریکا در مورد واردات گاز ایران،

دولت قبلی تنها ۶۰۰ میلیون دلار از بدهی را پرداخت کرد.

اما با روی کار آمدن دولت آقای محمد شیاع السودانی و با توجه به برنامه‌های آتی وی برای تثبیت تامین برق، بازپرداخت بدهی‌های ایران جدی گرفته شد. دولت در شش ماهه اول عمر خود موفق به پرداخت ۱/۶ میلیارد یورو شد که معادل ۶ برابر پرداخت دولت قبل بود.

پرداخت بدهی‌های ایران با وجود موانعی که آمریکا در این مسیر ایجاد کرده بود، انجام شد، زیرا در دو هفته اول عمر دولت ۴ بانک را به اتهام معامله با جمهوری اسلامی، و سپس در ۲۰ جولای، ۱۴ بانک دیگر را به همین اتهام جریمه کرد.

السودانی تحریم‌های آمریکا را دور می‌زند

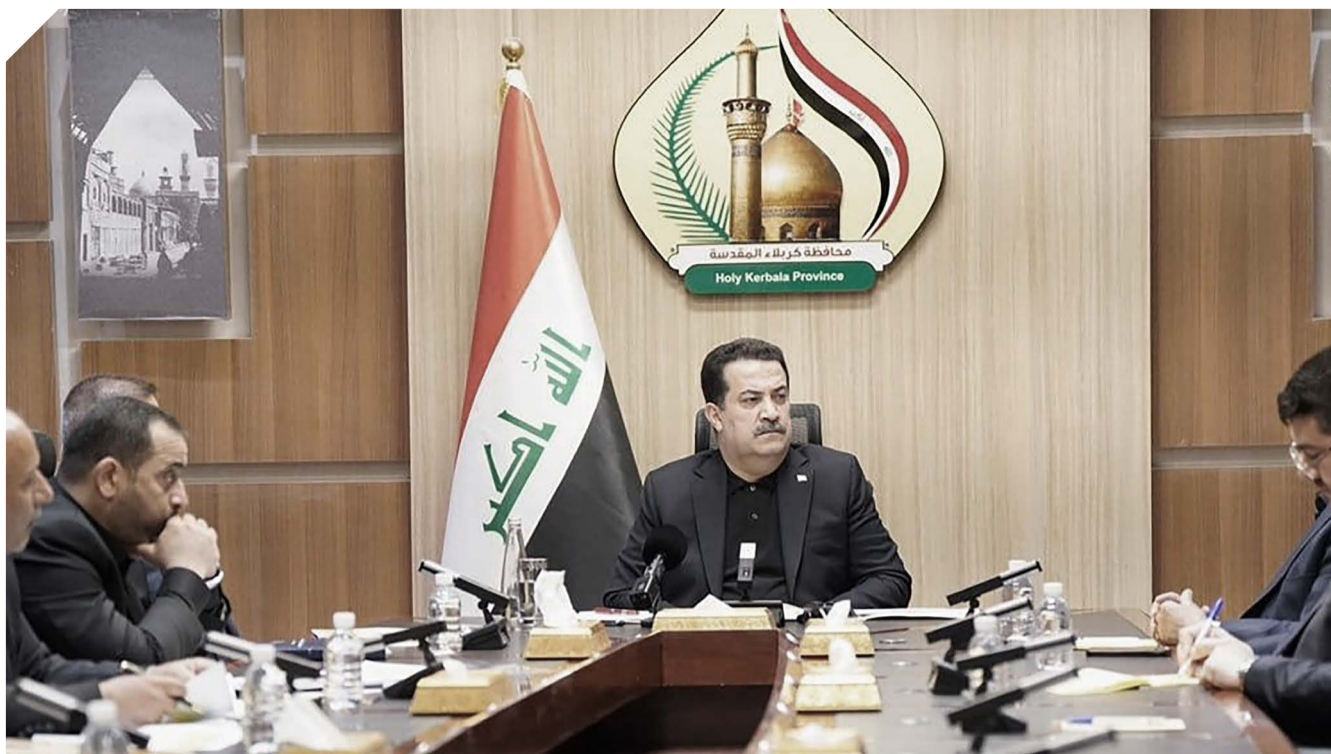
شجاعت و جسارت آقای سودانی در اتخاذ چنین تصمیمی که به نفع منافع عراق باشد و در دام «تحریم‌های آمریکا» نیفتد شگفت‌انگیز است. به همین دلیل بود که دولت آمریکا برای چند هفته ترجیح داد درباره این توافق که جدیدترین شکاف در دیوار تحریم‌های ظالمانه‌ی آمریکا علیه ایران خوانده شد، اظهار نظری نکند.

به گفته ناظران سیاسی و اقتصادی، این تصمیم جسورانه آقای سودانی دولت آمریکا را وادار کرد تا در ژوئیه گذشته، اولین معافیت را برای واردات انرژی از

با روی کار آمدن دولت آقای محمد شیاع السودانی و با توجه به برنامه‌های آتی وی برای تثبیت تامین برق، بازپرداخت بدهی‌های ایران جدی گرفته شد. دولت در شش ماهه اول عمر خود موفق به پرداخت ۱/۶ میلیارد یورو شد.

ایران و پرداخت بدهی‌هایش برای دولت در نظر بگیرد و طبق آن مقرر شد بخشی از وجوه گاز ایران به حسابی در کشور عمان واریز شود. پس از آن در ۱۵ نوامبر، دولت آمریکا مجدداً مجبور شد این معافیت را برای مدت ۴ ماه تمدید کند و به عراق اجازه دهد از جمهوری اسلامی انرژی وارد کند و بدهی خود را بپردازد. با گذشت یک سال از عمر دولت، بدهی عراق به ایران از ۱۲ میلیارد دلار به کمتر از ۵ میلیارد دلار کاهش یافته است.

♦ دولت «خدمت‌رسان» در اربعینی متفاوت

در این سال‌ها نتیجه نگرفته، اما با به روی کار آمدن دولت آقای آقایی، تحقق این وعده دولت عراق مقرر کرد که بابت احداث این پروژه ۲۱۵ میلیارد دینار عراقی هزینه کند و به انجام این پروژه در سال ۲۰۲۳ هم تاکید کرده است. راه‌اندازی این خط ریلی از ۲۰ سال گذشته مطرح شد و در این سال‌ها همواره فرآیند فراز و نشیب‌هایی داشته، سال گذشته حتی مواردی از جمله عدم تمایل عراق به تکمیل این پروژه ریلی مطرح شد و اینکه عراق این خط را معارض با کریدور شمالی-جنوبی خود می‌داند که بنا دارد آن را با همکاری ترکیه و یکی از شرکت‌های ایتالیایی جلو ببرد، اما این خط ریلی قرار شده است که توسط کشور عراق به بهره‌برداری برسد و این می‌تواند از لحاظ تجارت با کشور عراق به ایران کمک کند.

دولت‌های مختلف عراق طی دوران پس‌اصدام و بعد از سال ۲۰۰۳ رفتارها و کنش‌های مختلفی در مورد افتتاح پروژه خط راه آهن بین ایران و عراق داشتند که غالباً تحت تاثیر فشارهای داخلی و خارجی بود، اما با روی کار آمدن آقای آقایی، تلاش ایشان در جهت تقویت و تحکیم روابط بین دو کشور این پروژه عظیم به مرحله اجرا رسید.

حال آنکه در این دولت نیز فشارهای بسیار زیادی از سوی برخی جریان‌های داخلی و احزاب و رسانه‌های عراقی اعمال شد، که هدف آن تعویق یا لغو این پروژه بود.

همه‌انگهی عالی و مثمر ثمری که بین وزارتخانه‌ها و نهادهای عراقی و هم‌تایان آنها در جمهوری اسلامی صورت گرفت، تأثیر بسزایی در موفقیت زیارت میلیونی اربعین در سال ۲۰۲۳ داشت.

نخست‌وزیر عراق، شخصاً در روزهای ۱۸ تا ۲۰ صفر به طور مستمر با حضور در داخل ستاد عملیاتی استان کربلا بر انجام این زیارت میلیونی نظارت کرد.

بر اساس گزارش آماری آستان مقدس حضرت عباس (ع) که در تاریخ ۲۰ صفر، مطابق با ۶ سبتمبر ۲۰۲۳ منتشر شد، به لطف تدارکات و آمادگی‌هایی که از ماه‌ها قبل صورت گرفت، و به لطف تسهیلات فراوان دولتی و بسیج همه‌ی خدمات و ناوگان حمل و نقل دولتی، زیارت اربعین اخیر، برای اولین بار سد ۲۲ میلیون زائر را شکست و بالاترین رقم در تاریخ این زیارت را ثبت کرد.

♦ طلسم شکنی ۲۰ ساله پروژه ریلی شلمچه-بصره

قریب به دو دهه است که خط ریلی شلمچه-بصره مطرح شده تا حمل و نقل زائران عتبات تسهیل شود؛ در نهایت این پروژه عظیم با حضور نخست‌وزیر عراق، آقای آقایی، از سوی جمهوری اسلامی، معاون رئیس‌جمهور آقای مخبر عملیاتی شد.

خط ریلی شلمچه-بصره که می‌تواند ایران را با راه آهن مستقیم به کربلا متصل کند، از پروژه‌هایی است که با وجود اهمیت از نظر مسافران زیارتی و از بعد تجاری،

از جمله تسهیلاتی که توسط دولت السودانی برای برگزاری موفق سفر اربعین تصویب شد، معافیت زائران ایرانی از پرداخت هزینه‌های ورود و اخذ ویزا و برداشتن سقف تعداد زائران برخلاف دولت‌های قبلی بود.

برای اولین بار در تاریخ عراق، دولت آقای السودانی از اولین روزهای آغاز به کار خود، برای به خوبی انجام شدن مراسم میلیونی اربعین به عنوان مهم‌ترین رویداد مذهبی جهان که عراق سالانه شاهد آن است، اعلام آمادگی گسترده کرد. نخست‌وزیر عراق، دستور تشکیل کمیته عالی دائمی برای زیارت میلیونی اربعین به ریاست مهندس احسان العوادی، مدیر دفتر خود، صادر کرد.

کمیته زیارت اربعین با همکاری مراجع ذی‌ربط و استانداران برنامه‌های فنی دقیقی را تدوین کرد. از جمله تسهیلاتی که توسط دولت السودانی برای برگزاری موفق سفر اربعین تصویب شد، معافیت زائران ایرانی از پرداخت هزینه‌های ورود و اخذ ویزا و برداشتن سقف تعداد زائران برخلاف دولت‌های قبلی بود.

دولت عراق همچنین به تمامی اتباع خارجی مقیم در جمهوری اسلامی اجازه شرکت در مراسم اربعین را داد.

